

Meer knollen en kilo's leverbaar

Meer knollen en kilo's in de leverbare maat. Dat is het effect van het gebruik van de kiemremmer Talent bij een deel van de aardappelrassen. Bij enkele rassen kan het ook leiden tot mutanten of onderzeeërs. Agrifirm heeft voor het vierde jaar het effect op tientallen rassen onderzocht.

„Onze kennis is nog beperkt.”

Copyright foto

Door: Harma Drenth
Fotografie: Ingrid Zieverink, Agrifirm

„Kijk, elke plant heeft minstens vijf stengels. Dat is een ongewoon beeld bij Agria. Meestal zie je twee of drie hele dikke, lange stengels.” Martin Daniëls, akkerbouwer in Marknesse,

loop met een tevreden gezicht door zijn perceel pootaardappelen van het ras Agria die behandeld zijn met Talent. Als hij drie planten opgraft, telt hij 52 knollen. Even verderop telt hij onder een andere plant achttien aardappelen. „Dit zal het gemiddelde niet zijn”, relateert hij. Maar zijn enthousiasme over Talent is onmiskenbaar. „Als je geen talent hebt, moet je het maar kopen”, zegt hij lachend. De maatschap Daniëls en Bisschop teelt 38 hectare pootaardappelen. De rassen zijn Agria, Agata, Ariëlle, Russet Burbank, Mirjam, Santé en Première. Daniëls heeft vorig jaar voor het eerst Talent gebruikt. Van elk ras plantte hij een hectare pootgoed dat met Talent was behandeld, de rest was onbehandeld. Alleen bij Agria heeft hij meteen alle pootgoed laten behandelen, omdat het ras zich volgens hem al voldoende had bewezen bij collega's. In totaal stonden honderd kisten van Daniëls in een bewaring waar Talent werd gebruikt.

Martin Daniëls telt 52 knollen onder drie planten Agria. „Dit zal het gemiddelde niet zijn.”

Copyright foto

„Het probleem was toen dat ik de aardappelen half maart moest halen. Het duurde toch nog vrij lang voordat het laatste pootgoed gepoot werd. Daar zat al een behoorlijke kiem op en dat wil ik eigenlijk niet.” Om herhaling daarvan te voorkomen, heeft Daniëls dit jaar alle pootgoed met Talent behandeld. „We zijn tenslotte ook geen proefboerderij.” Een gewaagde stap, want in dat eerste jaar reageerden niet alle rassen even goed. Agata bijvoorbeeld gaf een erg onregelmatige opkomst. Er stonden planten van 20 centimeter en daartussen stonden nog planten die net bovenkwamen, vertelt Daniëls. Ook bij Agria heeft hij wel een onregelmatige opkomst gezien. De akkerbouwer wijt dat aan de manier van toepassen van de kiemremmer. „Mijn buurman, les Korteweg, gebruikte in zijn bewaarplaats ook Talent en had nergens een onregelmatige opkomst. Wat hij anders deed dan het bedrijf waar vorig jaar mijn aardappelen stonden, is dat hij de aardappelen niet wekelijks behandelt maar twee keer per week een halve dosering Talent geeft.” Dit jaar stond al het pootgoed van Daniëls in een bewaarplaats van Korteweg en kreeg het tweemaal per week een dosering Talent.

Geen topspruit

Talent is eigenlijk geen kiemremmer, maar een kiemregulator, zegt Jeroen Nijenhuis van Agrifirm. Het middel houdt de poters in kiemrust en zorgt ervoor dat zich geen topspruit ontwikkelt, ondanks de hogere bewaartemperatuur. „De topspruitdominatie wordt overbrugd. Het komt erop neer dat wanneer de behandeling met Talent is uitgewerkt, meer ogen op de knol open gaan. Daardoor krijgen de planten 20 tot 30 procent meer stengels en dat leidt tot meer knollen onder de plant.” Het advies van fabrikant Luxa is om eind november tot begin december te beginnen met de behandeling. Toedienen gaat met een cyclomatic. Hoe vroeg de inzet van Talent moet beginnen, verschilt per jaar. Het hangt af van de kiemlustigheid van de aardappelen. De officiële dosering is om vier weken 25 milliliter per ton te geven en daarna de dosering elke vier weken in stapjes van 5 milliliter af te bouwen tot vier weken voor het poten. „In de praktijk houd je de aardappelen prima in kiemrust door vanaf begin maart wekelijks 5 milliliter te geven”, zegt Nijenhuis. Goedkoop is de behandeling met Talent niet. Het middel kost de teler 25 tot 30 euro per ton pootgoed. Daar staat tegenover dat een behandeling met Moncereen bij het poten niet nodig is, doordat Talent ook werkt tegen rhizoctonia en zilverschurft. Ook kan het pootgoed worden bewaard bij een hogere temperatuur. Investeren in een mechanische koeling is dan niet nodig. „We zien dat pootgoedtelers bij bouwplannen de afweging maken tussen een

Talent wordt toegediend met een cyclomatic

EFFECT TALENT

Effect van het gebruik van Talent op de toename van het aantal knollen in de maat 28-55 (in procenten) en van het gewicht in de maat 28-55 (in procenten).

Ras	Aantal	Gewicht
Agria	35	20
Arinda	54	28
Innovator	33	16
Santé	103	85

Agrifirm heeft ook dit jaar het effect van Talent op aantal knollen en op kilo's in tientallen rassen onderzocht.

mechanische koeling en een luchtgekoelde bewaring met inzet van Talent. Inmiddels wordt 40 procent van de pootaardappelen in de Noordoostpolder behandeld met Talent. In Noord-Holland, Friesland en Groningen is het in opkomst.”

Rasverschillen

Een nadeel van Talent is dat niet alle rassen op dezelfde manier reageren. Agrifirm is in 2004 begonnen met het testen van de effecten van Talent op de verschillende rassen. Telers die een deel van hun pootgoed behandelden en een ander deel niet, werd gevraagd om monsters in te leveren die Agrifirm uitplantte op een proefveld in Tollebeek. Van elk proefveld wordt drie keer twee meter gerooid om het aantal knollen en kilo's te bepalen. Dit jaar is het vierde jaar dat Agrifirm rassen toetst. Ondanks dat is nog niet van alle rassen bekend hoe ze reageren op Talent. „Onze kennis groeit nog steeds”, zegt Nijenhuis. Duidelijk is wel dat Agria heel positief reageert, zie ook tabel. Over een periode van drie jaar en gemeten aan 63 partijen gaf de behandeling met Talent gemiddeld 35 procent meer knollen en 20 procent meer kilo's in de leverbare maat, 28 tot 55 millimeter. Santé reageert volgens Nijenhuis zelfs onwaarschijnlijk goed, met 103 procent meer knollen en 85 meer kilo's. Hij plaatst wel de kanttekening dat het daarbij slechts om twee proeven gaat.

Mutanten

Bij Jaerla en Arnova zit er een risico aan het

gebruik van Talent. „Die rassen zijn heel gevoelig in hun kiemenergie”, verklaart Nijenhuis. „Er hoeft maar even iets niet goed te gaan en dan reageren de poters door onderzeeërs te vormen. In die rassen adviseren we Talent niet.” Ook Innovator en Spunta kunnen verkeerd reageren op Talent. Spunta geeft niet meer knollen en kilo's, Innovator duidelijk wel: 33 procent meer knollen en 16 procent meer kilo's. Maar bij beide rassen kunnen zich gemakkelijk mutanten ontwikkelen. Dat risico is vooral groot bij te laat beginnen, zegt Nijenhuis. „Deze rassen hebben vaak al een kiempje bij de eerste behandeling met Talent. Dat kiempje komt er moeilijk af. Uit een kiem die is behandeld met Talent, kan zich een mutant ontwikkelen. Dat kan zelfs in de nateelt naar voren komen.” De vorming van mutanten kan worden voorkomen door de partij voor de behandeling goed af te kiemen. Dat kan door de kiem af te branden, waarbij in eenmaal een hoge dosering van maximaal 75 milliliter Talent wordt toegediend. Daarna kan de gewone behandeling weer worden opgepakt. Akkerbouwer Daniëls heeft slechte ervaringen met het afbranden, terwijl hij daarbij 60 milliliter gebruikte. Hij zag bij die partij een slechte opkomst. „Het overkomt je toch een keer dat een kist gaat kiemen. Afbranden met Talent wil ik niet meer. De aardappelen over de stortbak laten lopen, vind ik geen goed alternatief vanwege de kans op versmering. De volgende keer behandel ik die partij met de Air Rotator, een systeem waarbij de kuubskist over de kop gaat en de kiemen afbreken. Daarna kan de gewone Talentbehandeling weer doorgaan.”

Eenvoudiger planning

Daniëls' keuze voor Talent lijkt definitief, ondanks dat nog veel zaken onbekend zijn. De mechanische koeling heeft in elk geval afgedaan. „Daar liggen de aardappelen in coma, dus waarom zouden ze na het poten knollen gaan maken? Met Talent kunnen de aardappelen bij een hogere temperatuur worden bewaard en daardoor zijn de knollen fysiologisch ouder. Bovendien maakt het de planning in het voorjaar een stuk gemakkelijker.” Het pootgoed hoeft uit de bewaring niet eerst op te warmen en te laten drogen, zoals dat bij aardappelen uit de koeling wel moet. „Door de hogere temperatuur van de knollen krijg je geen condens dus geen versmering. Je kunt ze rechtstreeks uit de bewaring in de pootmachine doen”, zegt Daniëls. „Als we op het ene stuk uitregenen en dan eerst maar op een ander stuk gaan poten, hoeven we ons geen zorgen te maken dat de poters nog niet zijn opgewarmd.”